«آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه»

ماده ۱ : منظور از کلمه سازمان در این آیین‌نامه سازمان حج و اوقاف و امور خیریه است.

ماده ۲ : اداره حج و اوقاف و امور خیریه هر حوزه امور مربوط به همان حوزه را انجام خواهد داد و در صورتی که رقبات یک موقوفه در حوزه‌های مختلف واقع‌شده باشد اداره حج و اوقاف و امور خیریه محل مصرف مسئول رسیدگی به بودجه و حساب موقوفه خواهد بود و ادارات حج و اوقاف و امور خیریه محل وقوع‌رقبات واقع در همان حوزه رسیدگی می‌نمایند. در صورتی که موقوفه دارای رقبات متعدد و در حوزه‌های مختلف واقع و مصرف هر رقبه در همان حوزه باشد،رسیدگی به بودجه حساب و اداره موقوفه به عهده اداره حج و اوقاف و امور خیریه همان حوزه می‌باشد.

تبصره : چنانچه در مورد این صلاحیت ابهام و اختلافی بین ادارات حج و اوقاف و امور خیریه پیش بیاید نظر سرپرست سازمان معتبر است.

ماده ۳ : اداره امور اماکن مذهبی اسلامی از قبیل بقاع متبرکه و غیره به جز آنچه که در تبصره ۲ ماده ۱ قانون استثنا شده و اماکنی که برای اداره آنها ترتیب خاصی‌داده نشده است به عهده ادارات حج و اوقاف و امور خیریه بوده و می‌توانند برابر ماده ۵ قانون و تبصره‌های ذیل آن و آیین‌نامه مربوطه، اشخاصی را به عنوان‌هیأت امنا انتخاب نمایند.

تبصره : عرصه اعیان و مساجد، مدارس، علوم دینی و تکایا رقبه موقوفه است ولی ادارات حج واوقاف و امور خیریه در شئون داخلی آنها از قبیل تعیین امام‌جماعت و انجام مراسم مذهبی دخالت نخواهند داشت.

ماده ۴ : به منظور رعایت مصلحت موقوف علیهم در اجرای قسمت اخیر بند یک ماده یک قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه درموارد مشروحه زیر حسب مورد نظارت یا دخالت خواهند کرد.
الف ـ افراز، تحدید حدود و اعتراض به ثبت موقوفه در صورتی که به ملکیت تقاضای ثبت شده باشد.
ب ـ فروش موقوفه و نحوه تبدیل آن با رعایت ماده ۳۲ این آیین‌نامه و مقررات قانون مدنی.
ج ـ ایجار برای مدت بیش از ده سال با رعایت ماده ۳۲ این آیین‌نامه.
د ـ اعطای حق تملک اعیان به مستأجر در رقباتی که عرصه و "اعیاناً" وقف باشد با توجه به مواد ۱۲ و ۳۲ این آیین‌نامه.

ماده ۵ : در موقوفات خاص، در صورت برز اختلاف، تولی و موقوف علیهم و یابین موقوف علیهم و یا بین موقوف علیهم و در موارد تعدی و تفریط یا به خطرافتادن مصالح بطون لاحقه باید به مرکز گزارش تا با تأیید سرپرست سازمان حسب مورد نظارت و یا امور موقوفه موقتاً و تا رفع موانع به وسیله اداه حج و اوقاف‌و امور خیریه یا امین و یاهیأت امنا منتخب سازمان و با رعایت مفاد وقف‌نامه ونظیر موقوفات متصرفی اداره شود.

ماده ۶ : اداره امور مؤسسات و انجمن‌های خیریه‌ای که از طرف دولت و یا سایر مراجع ذیصلاح به عهده سازمان یا واحدهای تابعه گذاشته شده یا می‌شود طبق‌اساس‌نامه‌های مصوبه هر یک خواهد بود و در مورد سایر مؤسسات خیریه با توجه به قانون مالیات‌های مستقیم چنانچه مؤسسات مذکور جهت مفاصا حساب‌مالیاتی یا به هر جهت دیگری که احتیاج به گواهی داشته باشند مراجعه نمایند ادارات حج و اوقاف و امور خیریه می‌توانند نحوه عملکرد این گونه مؤسسات رابررسی نموده و در صورت تأیید گواهی صادر نمایند.

تبصره : گواهی فوق به مؤسسات خیریه‌ای داده خواهد شد که در اساس‌نامه آنها پیش‌بینی شده باشد در صورت انحلال مؤسسه اموال و دارایی آن با اجازه‌نماینده ولی فقیه صرف امور خیریه گردد.

ماده ۷ : ادارت حج و اوقاف و امور خیریه موظفند گورستان‌های متروکه موقوفه واقع در حوزه عمل خود را مشخص و در صورتی که فاقد متولی باشد با توجه به‌موقعیت آنها برنامه‌های متناسب وفق موازین شرعی در امور خیریه جهت بهره‌برداری از آنها تنظیم و به سازمان پیشنهاد نمایند تا با تصویب سرپرست سازمان به‌مرحله اجرا گذاشته شود.

ماده ۸ : اداره کل تحقیق سازمان وظایفی را که طبق قانون برعهده دارد به وسیله شعب حقوقی و حساب رسی انجام خواهد داد طرز تشکیل و رسیدگی وظایف‌شعب تحقیق بر طبق آیین‌نامه مربوطه خواهد بود.

ماده ۹ : متولی، امین موقوفه بوده و موظف است مطابق قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه و سایر قوانین مربوطه و در صورت‌ابهام و یا فقدان مقررات خاص طبق احکام شرع و با عنایت کامل به مندرجات وقف‌نامه موقوفه تحت تولیت خود را اداره کند و در حفظ عین، منافع، حقوق وحدود موقوفه اقدام و در اجرای نیات خیر واقف کوشش نماید.

ماده ۱۰ : متولیان موظفند در اسرع وقت نسبت به ثبت رقبات تحت تولیت خود مبادرت نمایند و همچنین در مواردی که از طرف اشخاص تقاضای ثبت موقوفه‌به عنوان ملک بشود اعتراض و در مراجع صالحه اقامه دعوی بنایند و در مواردی که موقوفه به نحوی از انحای بدون مجوز شرعی به ملکیت اشخاص درآمده بارعایت ماده واحده قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه مصوب ۶۳/۱/۲۸ و آیین‌نامه اجرایی آن نسبت به احیای موقوفه اقدام و ادارات حج واوقاف و امور خیریه محل را در جریان اقدامات خود قرار دهند تا همکاری لازم معمول گردد.

تبصره ۱ : متولیان موظفند در اجرای ماده ۹ قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه و تبصره ذیل آن به ماده هنگام طرح هر گونه دعوی‌یا اعتراض بر ثبت، نسخه‌ای از دادخوست یا اعتراض‌نامه تنظیمی را به ادارات حج و

اوقاف و امور خیریه محل تسلیم و رسید دریافت دارند تا ادارات مذکور دراین قبیل موارد برای حفظ حقوق موقوفه جریان دعوی را مستمراً مراقبت و در صورت لزوم در دعوی مطروحه وارد و درجهت حفظ حقوق وقف اقدام نمایند.
تبصره ۲ : ادارات حج و اوقاف و امور خیریه مکلفند در صورتی که متولیان نسبت به تقاضای ثبت و اعتراض بر ثبت و اقامه دعوی پیگیری آن در مواعد قانونی‌به وظایف خود عمل ننمایند برای حفظ حقوق وقف در موعد قانونی رأساً نسبت به موارد مذکور اقدام نمایند.

www.dad-man.ir

تبصره ۳ : سازمان و موقوفات عام و اماکن مذهبی اسلامی، مدارس علوم دینی و مؤسسات و بنیادهای خیریه به موجب تبصره ذیل ماده ۶ قانون تشکیلات واختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه از پرداخت مخارج و هزینه‌های دادرسی و همچنین از پرداخت حق‌الثبت و بقایای ثبتی و هزینه‌های اجرایی معاف‌می‌باشند.

ماده ۱۱ : به منظور رعایت مصلحت وقف و بهره‌برداری صحیح باید رقبات موقوفه را با توجه به مفاد وقف‌نامه و قوانین مربوطه و با جلب نظر کارشناس رسمی‌یا خبره محلی و رعایت شرایط زیر از طریق مزایده به اجاره واگذار نمود.
الف ـ خسارات احتمالی حتی‌الامکان به عهده مستأجر باشد.

ب ـ از مستأجر باید ضامن معتبر و یا وثیقه مناسب برای تأدیه حقوق موقوفه و تخلیه و تحویل آن در پایان مدت اخذ شود.
ج ـ حق انتقال مورد اجاره از طرف مستأجر به غیر محسوب مورد موکول به موافقت کتبی و متولی و ادارات حج و اوقاف و امور خیریه باشد، بدیهی استرعایت آیین‌نامه نحوه وصول پذیره و اهدایی الزامی است.

د ـ مدت اجاره نباید بیش از ده سال باشد مگر با جلب موافقت سرپرست سازمان.

هـ از پیشنهاد دهندگان برابر ده درصد مبلغ پیشنهادی به عنوان سپرده اخذ شود.
و ـ حداقل مال‌الاجاره براساس نظر کارشناس رسمی یا خبره محلی و به نرخ عادله روز و سایر شرایط لازم در آگهی مزایده قید گردد.

ز ـ اجاره‌نامه باید رسمی باشد و در مواردی که تنظیم اجاره‌نامه رسمی میسر نیست قرارداد تنظیم گردد.

تبصره ۱ : در مورد رقباتی که در آمد سالیانه آنها تا دویست هزار ریال می‌باشد مزایده الزامی نیست، مشروط بر اینکه میزان اجازه از طرف کارشناس رسمی یاخبره محلی با توجه به نرخ عادله روز تعیین شده باشد.

تبصره ۲ : آگهی مزایده باید متضمن شرایط مذکور در ماده قبل و هرگونه اطلاعات باشد و در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار محلی نیرز منتشر شود، فاصله‌انتشار آگهی تا تاریخ قرائت پیشنهادها کمتر از ۱۵ روز و بیشتر از ۳۰ روز نخواهد بود.
ماده ۱۲ : در مورد موقوفاتی که عرصه و "اعیاناً" وقف است، اعطای حق تملک اعیان به مستأجر ممنوع می‌باشد در بعضی موارد استثنایی تملک اعیان‌مستحدثه به وسیله مستأجر با تصویب سرپرست مجاز است و این موضوع در مورد باغ‌های موقوفه و همچنین در مورد موقوفات خاص نیز جاری است.
ماده ۱۳ : اجاره اراضی و رقبات بلامانع موقوفه مورد نیاز وزارت‌خانه‌ها و مؤسسات وابسته و نهادهای انقلاب اسلامی با رعایت صلاح و غبطه وقف براساس‌نظرکارشناس رسمی یا خبره محلی و برمبنای نرخ عادله روز بدون انجام مزایده و با رعایت آیین‌نامه نحوه وصل و پذیره و اهدایی مجاز است و در موارد دیگر بارعایت مصالح وقف و یا تصویب سرپرست سازمان و بر مبنای نظریه کارشناس رسمی یا خبره محلی و به نرخ عادله روز انجام مزایده الزامی نخواهد بود.

ماده ۱۴ : کمیسیون مراسده از مسئول اداره حج و اوقاف و امور خیریه، نماینده اداره امر اقتصادی و دارایی محل و متولی

www.dad-man.ir

موقوفه تشکیل می‌شود، در صورتی کـموقوفه بدون متولی باشد نماینده دادستان عمومی شهرستان در جلسه شرکت خواهد نمود.

تبصره ۱ : در مواردی که پیشنهادی نرسیده و یا پیشنهادات واصله به نظر کمیسیون مزایده مخالف مصالح وقف تشخیص داده شود مزایده یک بار دیگر تجدیدمی‌شود و ر صورت تکرار وضعیت اولیه، تکلیف به وسیله اکثریت اعضای کمیسیون مذکور تعیین خواهد شد.

تبصره ۲ : در مورد آن قسمت از باغات موقوفه که فروش سر درختی آنها از طریق دید به حال موقوفه مفید باشد می‌توان فروش را منحصر به یک فصل و مزایده‌را بر طبق عرف و عادات محل و بال نشر کارشناس یا خبره محلی به طور حضوری انجام داد.

تبصره ۳ : در صورت تساوی پیشنهادات واصله برنده مزایده با نظر اکثریت اعضای کمیسیون تعیین خواهد شد.

تبصره ۴ : رقبات موقوفات مشمول قانون ابطال اسناد رقبات، آب و اراضی موقوفه برابر آیین‌نامه اجرایی آن به اجاره واگذار می‌شود.

ماده ۱۵ : اراضی موقوفه مشمول قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه که در محدوده خدمات شهری واقع شده و در حال حاضر کاربری زراعی‌ندارد با تأیید مقامات ذیصلاح و تأمین پرداختن حقوق مکتسبه زارعین صاحب نسق طبق مفاد این آیین‌نامه برای امور ساختمانی مجاز به اجاره واگذار خواهدشد.

ماده ۱۶ : متولی موظف است نسبت به وصول مطالبات موقوفه و نیز برای روشن نمودن وضع موقوفه در اجرای قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی‌موقوفه به موقع اقدام کند.

ماده ۱۷ : متولیان ادارات حج و اوقاف و امور خیریه مکلفند اقدامات خود را نسبت به اجرای مواد یک و چهار لایحه قانونی تجدید قرارداد و اجازه املاک واموال موقوفه و تجدید انتخاب متولیان و امنا و نظار اماکن متبرکه مذهبی و مساجد مصوب ۱۳۵۸/۲/۴ شورای انقلاب اسلامی ایران همچنان به منظور احقاق‌حقوق موقوفات پیگیری نمایند.

ماده ۱۸ : وجوه حاصل از ضبط سپرده‌های مزایده موقوفات و اماکن مذهبی به حساب همان موقوفه یا مکان مذهبی واریز خواهد شد.

ماده ۱۹ : مخارج هر موقوفه به شرح زیر است.

الف ـ هزینه‌های مربوط به حفظ عین و بقای موقوفه و فراهم نمودن موجبات آبادانی رقبات آن.

ب ـ تعمیرات جاری و هزینه‌های مربوط به بهره‌برداری از آن.

ج ـ مالیات و عوارض و حق‌التولیه و حق‌النظاره و مخارج ثبتی و محاکماتی در صورت شمول.

د ـ مصارف مقرر در وقف‌نامه و یا سیره جاریه.

www.dad-man.ir

تبصره ۱ : اعتبارات بند ج به وسیله متولی به مصرف می‌رسد ولی در مورد مصرف اعتبارات الف، ب، د اطلاع اداره حج و اوقاف و امور خیریه لازم است، مگردر موقوفات منصوص‌التولیه در صورتی که مظنه تعدی و تفریط متوای نباشد.
تبصره ۲ : آن قسمت از مخارج بند "که تحصیل اسناد هزینه مقدور نباشد گواهی لازم با ذکر علت، نوع و مشخصات هزینه با امضای مسئول اداره محل و متولی‌و متصدیان امور مالی حسب مور تنظیم خواهد شد.

ماده ۲۰ : بودجه فردیس موقوفات و اماکن مذهبی که حاوی مشخصات رقبات و ریز ارقام درآمد و هزینه، موجودی بدهی و مطالبات می‌باشد باید حداکثر درسه ماه آخر هر سال برای سال آتی طبق مدلول وقف‌نامه و مطابق نمونه‌ای که سازمان معین می‌نماید در پنج نسخه تنظیم شود .اداره حج و اوقاف و امور خیریه موظف است طرف مدت یک ماه از تاریخ تنظیم اوراق بودجه‌های موقوفات متصرفی، آنها را به اداره کل حج و اوقاف و امورخیریه استان مربوطه ارسال تا بررسی و در صورتی که طبق مقررات و مدلول وقف‌نامه یا سیره جاریه تنظیم شده باشد تصویب و الاجهت رفع نقص اعاده نماید،بررسی و تصویب بودجه‌های موقوفات غیرمتصرفی به ترتیب فوق به عهده ادارات حج و اوقاف و امور خیریه محل خواهد بود.بدیهی است در خصوص بودجه‌موقوفات منصوص‌التولیه که مظنه تعدی و تفریط در آن نباشد ادارات حج و اوقاف امور خیریه فقط وصول بودجه را به متولی منصوص اعلام خواهند داشت.

تبصره ۲ : موقوفات و اماکنی که از طرف سازمان اداری امنای منصوب هستند در حکم متصرفی بوده و امنای مذکور در تنظیم بودجه با ادارات حج و اوقوف‌امور خیریه همکاری خواهند نمود.

تبصره ۳ : یک نسخه از بودجه‌های تصویب شده در موقوفات غیرمتصرفی به متولی و در موقوفات متصرفی به حسابداری و یک نسخه به اداره حج و اوقاف وامور خیریه محل و یک نسخه به اداره کل حج و اوقاف و امور خیریه استان مربوطه و یک نسخه به اداره تحقیق مربوطه و یک نسخه به سازمان ارسال خواهدشد و سازمان نیز به نوبه خود بودجه‌های واصله را مورد رسیدگی قرارداده و انطباق و یا عدم انطباق آن را با مقررات و دستورالعمل هی صادره به اداره حج واوقاف و امور خیریه محل اعلام می‌دارد.

ماده ۲۱ : برای تعمیرات و بازسازی موقوفاتی که عرصه و "اعیاناً" وقف شده یا نیز به تعمیرات دارد، حداکثر بیست درصد مجموع عایدات هر سال در بودجه‌منظور می‌گردد و در صورتی که کلاً یا بعضاً به مصرف نرسد جزو ذخیره عمرانی موقوفه محسوب و نگهداری تا در موقع مقتضی به مصرف عمران موقوفه برسد

ماده ۲۲ : در صورتی که ذخیره مذکور در ماده قبل به علاوه در آمد یک سال موقوفه یا مکان اسلامی برای تعمیر یا بازسازی آن تکافو ننماید حسب مورد متولیان‌و ادارات حج و اوقاف و امور خیریه و امنای وقف درآمد دو و یا چند سال موقوفه را به اضافه وجوه موجود در حساب مخصوص همان موقوفه ذخیره تا به موقع‌به مصرف لازم برسانند.

ماده ۲۳ : مطالبات و صرفه‌جویی‌های سال‌های قبل هر موقوفه به عنوان درآمد خالص در بودجه هر سال منظور خواهد شد و چنانچه قبلاً حق‌التولیه وحق‌النظاره از این مبلغ دریافت شده باشد، مجدداً احتساب نخواهد شد.

ماده ۲۴ : با توجه به اینکه حفظ موقوفات از وظایف متولیان است و اموال وقف باید از اموال شخص متولی جدا . متمایز باشد متولیان موقوفات و امنای اماکن‌متبرکه مکلفند دفتر مخصوصی برای ثبت درآمد هزینه موقوفه یا اماکن مزبور

www.dad-man.ir

تنظیم نمایند و هرگاه درآمد سالانه آنها بیش از صد هزار ریال باشد، باید با معرفی‌اداره حج و اوقاف و امور خیریه حساب جداگانه‌ای به نام موقوفه یا مکان متبرکه در یکی از بانک‌ها افتتاح و عواید حاصله را به آن حساب واریز و هرگونه پرداخت را از طریق آن انجام دهند.

تبصره : در مورد موقوفات و اماکنی که از طرف سازمان برای آنها امنایی منصوب شده است حساب مذکور با امضای مشترک (امنا و اداره حج و اوقاف و امورخیریه) افتتاح خواهد شد.

ماده ۲۵ : ادارات تحقیق به موجب ماده ۱۴ قانون تشکیل و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مکلفند همه ساله از متولیان و امنای وقف و اماکن‌مذهبی و مدیران مؤسسات خیریه مشمول و نیز از ادارات حج و اوقاف و امور خیریه صورت حساب درآمد هزینه موقوفات و اماکن مذهبی و مؤسسات خیریه‌را مطالبه نمایند. صورت حساب مزبور باید طبق فصول بودجه فردی سالانه موقوفه یا مکان مذهبی و یا مؤسسه خیریه حداکثر ظرف سه ماه بعد از ابلاغ در قبال اخذ رسید به‌اداره تحقیق و یا اداره حج و اوقاف و امور خیریه تسلیم شود، در صورتی که صورت حساب به اداره حج و اوقاف و امور خیریه تسلیم شده باشد اداره مزبورموظف است حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز صورت حساب مذکور را به اداره تحقیق مربوطه جهت رسیدگی و صدور و مفاصاً حساب ارسال دارند صورت حساب‌تسلیمی باید متضمن موارد زیر باشد:

۱. هر قم از درآمد و هزینه باید حسب مورد دارابی مدارک و اسناد هزینه معتبر باشد.

۲. مانده حساب درآمد هزینه سال قبل باید در صورت حساب سالانه مزبور ملحوظ شود.
تبصره : ادارات تحقیق از متولیان منصوصی که در مظان تعدی و تفریط نباشند صورت حساب مطالبه نمی‌نماید.

ماده ۲۶ : متولیان موظفند در اجرای ماده ۶ قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه و تبصره ذیل آن و با رعایت مواد ۲۱ و ۲۲ این‌آیین‌نامه و استعداد محل در نگهداری و جلوگیری از خرابی و انهدام و در آبادی موقوفه اهتمام نمایند، به طوری که حداقل هر پنج سال افزایش محسوسی درعایدات موقوفه حاصل شود.

ماده ۲۷ : ادارات تحقیق موظفند همه ساله مفاثا حساب عملکرد سال قبل موقوفه را با رعایت ماده ۲۵ این آیین نامه صادر و حسب مورد به متولی یا امین و یا اداره حج و اوقاف و امور خیریه مربوطه تسلیم نمایند. در صورتی که عدم صدور مفاصا حساب ناشی از عمل متولی یا امین باشد شعب حساب رسی موارد تخلف را ربای رسیدگی در جهت عزل یا ممنوعیت و یاضم امین به شعب حقوقی تحقیق و برای برکناری امین به اداره حج و اوقاف و امور خیریه مربوطه اعلام‌خواهند داشت.
تبصره : شعب حساب رسی تحقیق اوقاف موظفند درآمد هزینه کلیه موقوفاتی که استناد آنها طبق ماده ۲۵ این آیین‌نامه به آنها ارجاع می‌شود پس از تکمیل‌پرونده‌ها حداکثر ظرف مدت یک ماه رسیدگی و تکلیف آنها را مطابق آیین‌نامه طرز تحقیق و رسیدگی در شعب تحقیق اوقاف روشن نمایند و با متخلفین برابرمقررات رفتار خواهد شد.

ماده ۲۸ : ادارات تحقیق موظفند همه ساله با ملاحظه بودجه‌ها و صورت‌حساب‌های ارسالی از طرف متولیان و هیأت‌های امنا و ادارات حج و اوقاف و امورخیریه و مؤسسات مشمول چنانچه به موارد مختلف برخورد نمودند مدارک لازم را جمع

www.dad-man.ir

آوری و برابر ماده ۷ قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف‌و امور خیریه محل به سرپرست سازمان گزارش و کسب تکلیف خواهد شد.

ماده ۲۹ : متولیان مکلفند همه ساله مالیات قانونی موقوفه را در صورت شمول پرداخت نمایند وئ در صورتی که براثر تعلل ر پرداخت جریمه‌ای به آن تعلق گیردباید شخصاً آن را جبران کنند.

ماده ۳۰ : در مواردی که اداره امور موقوفه به حکم ولی فقیه یا قانون با سازمان است کلیه وظایف و مسئولیت‌های متولی به عهده سازمان خواهد بود.

تبصره : هر نوع تخلفی که در مورد موقوفات غیرمتصرفی موجب ممنوعیت و یا عزل متولی می‌شود در خصوص موقوفه متصرفی نیز تخلف محسوب و برابرمقررات اقدام خواهد شد.

ماده ۳۱ : وجوه اهدایی به اماکن مذهبی اسلامی که جهت مشخصی برای مصرف آن تعیین نشده است و وجوه حاصل از فروش اموال منقول زاید برای احتیاجاین قبیل اماکن با جلب نظر اداره حج و اوقاف و امور خیریه به وسیله هیأت امنا و در مواردی که هیأت امنا وجود نداشته باشد به وسیله ادارات حج و اوقاف وامور خیریه به ترتیبی که در ماده ۵ قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه و آیین‌نامه آن مشخص است به مصرف خواهد رسید.

ماده ۳۲ : موارد زیر از جمله اموری است که انجام آنها موکول به اجازه سرپرست سازمان که مأذون از طرف ولی فقیه است خواهد بود.

۱. فروش رقبات موقوفه و نحوه تبدیل آن.

۲. اعطای حق تملک اعیان به مستأجر در موقوفاتی که عرصه و "اعیاناً" وقف است و این امر در مورد باغات موقوفه نیز جاری است.

۳. اجازه بیش از ده سال.

۴. ترک مزایده در مورد اجاره موقوفه مشمول مزایده.

۵. استرداد دعاوی مطروحه در مراجع قضایی.

۶. ارجاع اختلاف به داوری و انتخاب داور یا داوران.

۷. نصب و عزل امنا موقوفات و بقاع متبرکه.

تبصره : جهت بررسی و اظهار نظر مشورتی در خصوص مشکلات و معضلات و مسایل حقوقی و اوقافی، سرپرست سازمان می‌تواند هیأتی به نام هیأت فنی وحقوقی مرکب از افراد صاحب نظر که در سازمان اشتغال داشته باشند را انتخاب و تعیین نماید.

www.dad-man.ir

ماده ۳۳ : حق التولیه متولی و یا سازمان در قبال اعمال تولیت نسبت به موقوفات و همچنین حق‌النظاره ناظر اعم از شخص یا سازمان به میزان مقرر در وقف‌نامه‌خواهد بود و در صورتی که وقف‌ناه موجود نباشد و یا میزان حق‌التولیه و حق‌النظاره در آن معین نشده باشد حق‌التولیه به مقدار اجرت‌المثل معادل ده درصددرآمد خالص سالیانه و حق‌النظاره به مقدار اجرت‌المثل معادل پنج درصد همان درآمد خواهد بود.

تبصره ۱ : در موارد استثنایی که درصدهای مندرج در این ماده با توجه به وضعیت موقوفه متناسب و متعارف نباشد با تأیید سرپرست سازمان کسر یا اضافه‌می‌شود.

تبصره ۲ : در مواردی که سرپرست سازمان اعمال نظارت اشخاص یا ادارات حج و اوقاف و امور خیریه را در موقوفات غیرمتصرفی ضرری تشخیص دهنداجرت‌المثل حق‌النظاره را نیز متناسباً تعیین خواهند نمود.

تبصره ۳ : درآمد خالص موقوفه برابر هشتاد درصد درآمد کل خواهد بود.

ماده ۳۴ : ادارات حج و اوقاف و امور خیریه در اماکن مذهبی اجرت‌المثل عمل خود بابت اداره امور این اماکن را بر مبنای ده درصد از مجموع درآمد سالیانه اماکن مزبور دریافت می‌نماید و حق‌الزحمه هیأت امنا به موجب آیین‌نامه ماده ۵ قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه تعیین خواهدشد.

تبصره : سازمان عواید حاصل از حق‌التولیه و حق‌النظاره و وجوهی که بابت اداره امور اماکن مذهبی دریافت می‌دارد و همچنین هدایای مستقل را مطابق‌بودجه‌ای که همه ساله تنظیم و به تصویب هیأت دولت می‌رساند رأساً مصرف خواهد نمود.

ماده ۳۵ : ادارات حج و اوقاف و امور خیریه موظفند همه ماهه تراز عملیات دفتر روزنامه و کل را به انضمام مدارک و گزارش لازم به اداره امور مالی موقوفات‌جهت بررسی ارسال دارند.

ماده ۳۶ : ثبت معاملات راجع به عین یا منافع موقوفات و بنیادها و مؤسسات خیریه و همچنین ثبت معاملات رقبات مربوطه به اماکن متبرکه در دفاتر اسنادرسمی بدون موافقت سازمان ممنوع است و دفاتر اسناد رسمی مکلفند رونوشت اسناد راجع به وقف را ظرف ده روز پس از ثبت به ادارات حج و اوقاف و امورخیریه مربوطه ارسال دارند.

ماده ۳۷ : ادارات ثبت مکلفند رونوشت مصدق اسناد مالکیت موقوفات، مساجد، تکایا، مدارس دینی و کلیه اماکن مذهبی ثبت شده و همچنین اساس‌نامه‌مؤسسات و بنیادهای خیریه واقع در حوزه عمل خود را به ادارات حج و اوقاف و امور خیریه محل تحویل نمایند.

ماده ۳۸ : ادارات حج و اوقاف و امور خیریه و متولیان مکلفند اسناد و آگهی‌های ثبتی مربوط به حوزه عمل خود را بررسی و برای حفظ عین و منافع موقوفات‌هرگونه اقدام لازم را معمول دارند.

ماده ۳۹ : سازمان مکلف است دفاتر مخصوصی برای ثبت خلاصه اسناد وقف‌نامه‌های شهرستان تهیه و تنظیم نماید.

www.dad-man.ir

ماده ۴۰ : متولیان و ادارات حج و اوقاف و امور خیریه موظفند نسبت به موقوفات مسلمی که به عنوان ملکیت تقاضای ثبت شده و در مدت قانونی اقدام به‌اعتراض نگردیده است برابر قانون ابطال اسناد فروش رقبات، آب و اراضی موقوفه و آیین‌نامه مربوطه اقدام نمایند.

ماده ۴۱ : متولیان و ادارات حج و اوقاف و امور خیریه می‌توانند با عنایت به ماده ۶ قانون برای احیای حقوق وقف و دفاع از دعاوی مطروحه و مشاوره در امورحقیقی و ثبتی موقوفات در صورت لزوم وکیل یا وکلای دعاوی واحد شرایط را انتخاب نمایند.
تبصره : حق الوکاله و حق‌المشاوره با توجه به مصلحت و غبطه موقوفات از محل عواید وقف قابل پرداخت خواهد بود.

ماده ۴۲ : در اجرای تبصره ماده ۱۰ قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف امور خیریه متولیان موظفند ظرف مدت ۲ ماه ا تاریخ اجرای قانون زمصدق اسناد مالکیت و وقف‌نامه‌های موجود را به ادارات حج و اوقاف و امور خیریه مربوط تسلیم و رسید دریافت دارند و در صورت عدم اقدام، ادارات حج واوقاف و امور خیریه مکلفند به طریق اطمینان بخشی تکلیف قانونی آنان را ابلاغ و ضرب‌الاجلی که بیش از دو ماه نباشد برای انجام آن تعیین و در صورت‌استنکاف به دلیل وجود مظنه تعدی و تفریط مراتب را به اداره تحقیق جهت رسیدگی و صدور حکم لازم اعلام دارند.

ماده ۴۳ : ثمن بیع وقف در صورت جواز بیع باید در حساب مخصوصی در بانک توزیع و یا جلی موافقت سرپرست سازمان و برطبق ماده ۹۰ قانون مدنی رقبه‌دیگری به نام همان موقوفه خریداری که عواید آن برای وقف‌نامه سابق به مصرف خواهد رسید.
تبصره : بیع و تبدیل موقوفه طبق مواد ۸۸ و ۸۹ قانون مدنی باکسب موافقت کتبی سرپرست سازمان امکان پذیر خواهد بود و در صورتی که متولیان بر طبق ۹۹و ۸۹ قانونی مدنی قصد بیع و تبدیل موقوفه را داشته باشند کسب موافقت سرپرست سازمان ضروری می‌باشد.

ماده ۴۴ : سهام اوراق بهاداری که از محل ثمن موقوفات خریداری شده ، در حکم عین موقوفه است و قابل انتقال نیست مگر در موارد تبدیل.

تبصره : ادارات حج و اوقاف و امور خیریه صورت مشخصات اوراق و سهام موضوع این ماده و همچنین سایر سهام و اوراق موقوفه را در دفتر مخصوص ثبت ونگهداری خواهند کرد.

ماده ۴۵ : در مواردی ثمن بیع وقف تکافوی خرید رقبه مستقلی را ننماید سازمان می‌تواند با مشارکت چند موقوفه و نظر متولیان آنها رقبه واحدی خریداری وسهم هر موقوفه را به تناسب سرمایه آن تعیین نماید.

ماده ۴۶ : ارز تاریخ اجرای این آیین‌نامه احکام امنای موقوفات و اماکن مذهبی که برمبنای مقررات سابق صادر شده است مورد بررسی و تجدید نظر قرار گرفته ودر صورت رضایت از نحوه خدمات آنان پیشنهاد و انتصاب مجدد بلامانع است.

ماده ۴۷ : محبوسات و اثلاث باقیه و نذرها و صدقاتی که به غیر از عنوان وقف برای امور خیریه در نظر رفته شده یا می‌شود طبق اسناد مربوطه و یا سیره جاریه‌کماکان مورد عمل ادارات حج و اوقاف و امور خیریه خواهد بود.
تبصره ـ مقررات این آیین‌نامه (در خصوص موقوفات عامه) در مورد محبوسات و اثلاث باقیه نیز تسری دارد .

www.dad-man.ir

ماده ۴۸ : مؤسسات و بنیادها خیریه در صورتی که بخواهند از معافیت‌های مالیاتی مندرج در قانون مالیات‌های مستقیم استفاده نمایند باید قبلاً نظارت سازمان راجلسه نمایند.

ماده ۴۹ : ادارات حج و اوقاف و امور خیریه می‌توانند در امور خیریه و موقوفات از اشخاص حقیق حقوقی قبول وصایت، نیابت، و کالت، و تولیت نموده وصدقات جاریه و نذرهای آنان را برابر نیات مربوطه عمل نمایند.

ماده ۵۰ : متولیان و ادارات حج و اوقاف و امور خیریه به منظور بقای عین رقبات و فراهم آوردن موجبات آبادانی آنها می‌توانند بااستفاده از وجوه بلامانعی که بدین امر اختصاص داده می‌شود صندوق و یا شرکتی تأسیس نمایند.
تبصره : صاحبان سهام این صندوق و یا شرکت اشخاص حقیقی و یا حقوقی خواهند بود که سرمایه آن را تأمین کرده‌اند.

ماده ۵۱ : درآمد موقوفات مجهول‌المصرف و موقوفاتی که به صورت میراث مطلقه وقف شده باشند در صورت داشتن متولی وسیله وی زیر نظر سازمان و درصورت نداشتن متولی وسیله سازمان در تحقیق و تبلیغ و نشر کتب، در زمینه معارف اسلامی و عمران موقوفات برابر بودجه‌ای که به تصویب سرپرست سازمان‌می‌رسد به مصرف خواهد رسید.
تبصره : رسیدگی به صورت حساب بودجه مزبور و صدور و مفاصا حساب سالانه به عهده اداره کل تحقیق خواهد بود.

ماده ۵۲ : اداره کلیه مربوطه به حج و زیارت توسط سازمان حج و اوقاف و امور خیریه وابسته به وزارت ارشاد اسلامی انجام می‌گردد و در اجرای آن سازمان‌موظف است هماهنگ با سیاست کلی دولت جمهوری اسلامی ایران اقدام و همه ساله برنامه‌های لازم را در زمینه برگزاری مراسم عبادی ، سیاسی حج و عمره وزیارت اعتای مقدسه و اماکن متبرکه خارج از کشور و اعزام زائران تهیه و به مورد اجرا درآورد.

تبصره : وزارت‌خانه‌ها، سازمان‌ها و نهادهای ذیربط باید به منظور حسن انجام برنامه‌های حج و زیارت همکاری لازم را با سازمان معمول دارند.

ماده ۵۳ : به منظور هماهنگی در انجام مراسم حج و زیارت اماکن متبرکه شورایی متشکل از افراد و نمایندگان ارگانهای زیر تشکمیل می‌شود:

۱. نماینده مقام رهبری در امور حج و زیارت (در صورت معرفی).

۲. وزیر ارشاد اسلامی که ریاست شورا را به عهده خواهد داشت.

۳. سرپرست سازمان حج و اوقاف و امور خیریه.

۴. معاون سازمان در امور حج و زیارت.

۵. معاون امور بین‌المللی وزارت ارشاد اسلامی.

۶. وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران یا معاون معرفی شده از طرف مشارالیه.

۷. وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران یا معاون معرفی شده از طرف مشارالیه.

www.dad-man.ir

۸. دبیر کل هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران یا معاون معرفی شده از طرف مشارالیه.

۹. رییس شهربانی جمهوری اسلامی ایران یا معاون معرفی شده از طرف مشارالیه.

۱۰. رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران یا معاون معرفی شده از طرف مشارالیه.

۱۱. مدیر عامل شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران یا معاون معرفی شده از طرف مشارالیه.

تبصره ۱ : جلسات شورا به دعوت وزیر ارشاد اسلامی و یا سرپرست سازمان حج و اوقاف و امور خیریه عنداللزوم تشکیل و تصمیمات متخذه با اکثریت آرااتخاذ و در صورت تأیید وزیر ارشاد اسلامی برای کلیه ارگان‌های ذیربط لازم الاجرا می‌باشد.
تبصره ۲ : مذاکرات و تصمیمات شورا به وسیله شورا که توسط وزیر ارشاد اسلامی تعیین و منصوب خواهد شد. در صورت جلسه‌ای منعکس و در صورت‌تصویب ابلاغ خواهد شد.

ماده ۵۴ : اداره کلیه امور حج و زیارت تحت ریاست و هوایت و نظارت مستقیم سرپرست سازمان حج و اوقاف و امور خیریه بوده و می‌تواند تمام و یا قسمتی‌از اختیارات خود را در این مورد به معاون امور حج و زیارت سازمان تفویض نماید.
تبصره : معاون امور حج وزارت سازمان نیز در صورت لزوم با مسئولیت خود می‌تواند برای مدت غیبت خود تمام و در سایر موارد قسمتی از اختیارات اجرایی‌را به مسئولین ادارات و یا افراد مورد نظر که در سازمان شاغل می‌باشند با تأیید سرپرست سازمان تفویض نماید.

ماده ۵۵ : سازمان موظف است به منظور پیشبرد امور حج و زیارت و فراهم نمودن موجبات رفاه حجاج و زائران و ایجاد تسهیلات لازم در زمینه برگزاری مراسم‌حج و زیارت تدابیری اتخاذ و با همکاری و همیاری سازمان‌ها و نهادها و وزارت‌خانه‌های ذیربط برنامه‌هایی تنظیم نموده و به اجرا در آورد.

ماده ۵۶ : انتخاب روحانیون و نظار سرپرستان کاروان‌ها براساس ضوابطی خواهد بود که توسط سازمان تهیه و به تصویب اعضای مندرج ردیف یک الی جهادموضوع ماده ۵۳ خواهد رسید.

ماده ۵۷ : سازمان می‌تواند به منظور تأمین پرسنل ضروری در امور حج و زیارت از خدمت کارکنان بازنشسته دولت که صلاحیت آنان مورد تأیید بوده و دارای‌تجربه کافی باشند استفاده نموده و حسب مورد آنان را به همکاری دعوت نموده و در قبال میزان کار و نوع خدمت و وظیفه‌ای که به آنان محل و می‌شود پاداش‌مناسبی پرداخت نماید.

ماده ۵۸ : بودجه اختصاصی سازمان در امور حج و زیارت که شامل ارقام درآمد وصولی از حجاج و زائران و هزینه‌های انجام شده در اجرای برنامه‌های حج وزیارت می‌باشد به موقع و همزمان با صدور دستورالعمل تنظیم بودجه عمومی از طرف معاونت حج و زیارت سازمان تهیه و پس از تأیید سرپرست سازمان وتصویب وزیر ارشاد اسلامی به مورد اجرا گذاشته می‌شود.

ماده ۵۹ : سرپرست امور مالی سازمان حج و اوقاف و امور خیریه (در قسمت بودجه اختصاصی حج و زیارت) از طرف سرپرست سازمان حج و اوقاف و امورخیریه تعیین و پس انداز تأیید وزیر ارشاد اسلامی منصوب خواهد شد.

www.dad-man.ir

ماده ۶۰ : سال مالی سازمان (در قسمت بودجه اختصاصی حج و زیارت) از اول ماه رجب تا آخر جمادی‌الثانی می‌باشد.

ماده ۶۱ : سازمان مکلف است پس از پایان مراسم منتهی ظرف ۴ ماه ترازنامه و گزارش جامعی از وضع مالی

(درآمدهای وصولی و هزینه) و با قیمانده احتمالی‌وجوهی که از زائران دریافت گردیده و در حساب مخصوصی متمرکز شده تهیه و پس از تأیید حساب رس یا حسابرسان امور حج و زیارت سازمان به وزیر ارشاداسلامی تسلیم نماید.

ماده ۶۲ : به منظور رسیدگی به حساب‌های گذشته و آینده امور حج و زیارت (در بودجه اختصاصی) سازمان یک تا ۳ نفر حسابرس خواهد داشت که به موجب‌حکم وزیر ارشاد اسلامی تعیین و منصوب خواهند شد حسابرس یا حسابرسان موظفند تا حساب‌های حج و زیارت سازمان دقیقاً رسیدگی و نظر خود را کتباً به‌وزیر ارشاد اسلامی اعلام دارند. در اجرای این منظور حسابرسان بدون اینکه حق دخالت مستقیم در امور حج و زیارت را داشته باشند می‌توانند به نحوی که‌عملیات جاری حج و زیارت لطمه‌ای وارد نشود کلیه حساب‌ها و دفاتر و اسناد و مدارک مربوطه را مورد رسیدگی قرار دهند و در صورتی که ضمن انجام وظایف‌خود به مواردی از سوء جریانات و تخلفات و برخورد نمودند بلافاصله وزیر ارشاد اسلامی را در جریان امر قرار دهند. وزیر ارشاد اسلامی می‌تواند در پایان هردوره مالی مبلغی را که مناسب تشخیص دهد به عنوان پاداش به حساب‌رس یا حساب‌رسان پرداخت نماید. همچنین وزیر ارشاد اسلامی میتواند در صورت‌اقتضای امر حسابرسی امور حج و زیارت در گذشته و آینده را به شرکت سهامی حساب‌رسی محل و نماید.

ماده ۶۳ : کلیه معاملات مربوط به امور حج و زیارت اعم از خرید و فروش و اجاره و استیجار و پیمان‌کاری و اجرت کار و غیره به جز موارد مذکور در بندهای‌ماده ۶۸ قانون محاسبات عمومی که صریحاً مستثنی گردیده باید حسب مورد از طریق مناقصه و مزایده انجام شود و مرجع تشخیص ضرورت و صرفه و صلاح‌دولت در بندهای یادشده رییس سازمان حج و اوقاف امور خیریه می‌باشد. علاوه بر آن موراد زیر نیز از شمول مقررات عمومی مستثنی بوده و باترک مناقصه یامزایده، انجام خواهد شد.

۱. در مواردی که انجام مناقصه یا مزایده به تشخیص هیأتی مرکب از نماینده وزیر ارشاد اسلامی ـ معاون امور حج و زیارت و سرپرست امور مالی حج و زیارت‌میسر یا به مصلحت نباشئد می‌توان معامله را به طریق دیگری با ترک مناقصه یا مزایده انجام داد.

۲. سرپرست سازمان حج و زیارت و اوقاف و امور خیریه و معاون امر حج و زیارت سازمان می‌توانند برای انجام دادن هرگونه خدمتی که در پیشبرد امور حج وزیارت مؤثر تشخیص دهند حداکثر به مدت ۳ ماه در سال (به نحوی که هیچگونه تعهد استخدامی برای سازمان و دولت ایجاد ننماید) از نیروی انسانی در داخل‌و خارج کشور و همچنین اتباع خارجی در خارج از کشور استفاده کنند و حق‌الزحمه آنان را به تشخیص خود و با توجه به اعتبار مصوب پرداخت نمایند تمدیدقراردادهایی که به این منظور منعقد می‌شود برای دفعات بعد در سال بعد بلامانع است.

۳. قراردادهای اجازه منازل و محل‌های استقرار ستادها و خوابگاه‌ها و نظایر آن در کشورهای خارج و مبالغی که بایست حق مطوف و دلیل و توقف زائران درمنی و عرفات و اتوبوس و غیره در عربستان و یا سایر کشورها پرداخت می‌شود

www.dad-man.ir

مشمول مقررات مناقصه و مزایده نبوده و طبق دستور سرپرست سازمان و یامقام مجاز از طرف ایشان انجام خواهد گردید.

۴. اعتباراتی که همه ساله تحت عنوان هزینه‌های پیش‌بینی نشده در بودجه اختصاصی امور حج و زیارت منظور و به تصویب خواهد رسید. بنا به پیشنهادمعاون امور حج و زیارت و تصویب سرپرست سازمان قابل مصرف بوده باامضای گیرنده وجه به هزینه قطعی منظور خواهد شد.

۵. ترتیب انجام مناقصه و مزایده از بودجه حج و زیارت براساس قانون محاسبات عمومی خواهد بود مگر اینکه در هر مورد به پیشنهاد سرپرست سازمان وتصویب وزیر ارشاد اسلامی طریق دیگری انتخاب شود.

تبصره : اعضای کمیسیون مناقصه و مزایده اعضای مذکور در بند این ماده خواهند بود.

ماده ۶۴ : حدود و میزان تنخواه گردان مأمورین و مسئولین مالی برای پرداخت هزینه‌های مورد لزوم در داخل و خارج از کشور برحسب مورد با اخذ تضمین‌کافی به پیشنهاد معاون حج و زیارت و تصویب سرپرست سازمان خواهد بود.

ماده ۶۵ : فوق‌االعاده ایام مأموریت و هزینه سفر کارکنان دولت که در امور دولت مربوط به حج و زیارت فعالیت می‌کنند اعم از داخل و یا خارج از کشور براساس‌آیین‌نامه سازمان متبوع مستخدم محاسبه و از محل اعتبار موضوع این آیین‌نامه قابل پرداخت است.

تبصره : در صورتی که بر حسب ضرورت هزینه مسکن و تغذیه مأمورین اعزامی به خارج از کشور از طرف سازمان تأمین گردد فوق‌العاده مأموریت آنان براساس‌ضوابطی که (با احتساب و کسر هزینه‌های مورد اشاره از میزان مقرر) به تشخیص سازمان برقرار می‌شود قابل پرداخت خواهد بود.

ماده ۶۶ : سرپرست امور کمالی سازمان در امور حج و زیارت مکلف است همه ساله فهرست و مشخصات کامل اموال غیر مصرفی را که از بودجه حج و زیارت‌خریداری می‌شود تهیه و به معاون سازمان در امور حج و زیارت تسلیم نماید.

ماده ۶۷ : نحوه انجام هزینه در خارج از کشور به شرح زیر است.

۱. همه ساله دستورالعملی که متضمن تفویض اختیار به رؤسای ستادها و نحوه انجام هزینه‌ها و سایر موارد باشد از طرف سرپرست سازمان و یا معاون امورحج و زیارت صادر و ابلاغ خواهد شد.

۲. در مواردی که خرید با پرداخت به دست سرپرست سازمان یا معاون حج زیارت انجام می‌شود و تهیه مدارک و فاکتور به تشخیص مقامات مذکور میسرنیست و مقامات یاد شده صحت پرداخت و لزوم هزینه‌ها را در هر مورد تا معادل پنجاه هزار ریال ایرانی گواهی نمایند اسناد مربوط به هزینه قطعی منظورخواهد شد.

۳. صورت‌حساب‌هایی که از مراجع و ادارات رسمی کشورهای خارج و یا هتل‌ها و مهمانسراهایی که دارای شماره و دفاتر رسمی هستند صادر و به وسیله‌مسئولین امور حج و زیارت ارایه می‌شود به هر مبلغ معتبر و قابل قبول است.

www.dad-man.ir

ماده ۶۸ : کلیه هزینه‌هایی که از محل بودجه عمومی کل کشور انجام خواهد شد و نیز سایر موضوعاتی که در زمینه امور حج و زیارت و خیریه در آیین‌نامه‌پیش‌بینی نشده تابع مقررات عمومی کشور خواهد بود.

ماده ۶۹ : کارکنان سازمان مشمول مقررات استخدام کشوری و آیین‌نامه‌ها و مقررات مربوط به آن می‌باشند.

ماده ۷۰ : تعاریف اصطلاحات مندرج در آیین‌نامه‌های قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه توسط سازمان تهیه و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۷۱ : از تاریخ تصویب این آیین‌نامه کلیه مصوبات هیأت دولت که مغایر با این آیین‌نامه باشد ملغی است.

www.dad-man.ir